

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN TRIMESTRE

Dins Espanya: una pesseta.
Fera d'Espanya: dos pessetes.

Redacció i Administració

General Barceló, —1.—2.ª

PALMA DE MALLORCA

LA AURORA

Surt cada dissapte per donar ventim i altres herbes a n-es qui s'ho guany

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

A Manacor: Ca-Mestre Antoni Fiol,
Ferrer, 5.—Ca-l'amo Andreu Alcover,
Plassa del Palau, 2.A Palma: Llibreria d'En Guasp,
Morey, 6.—Taller d'encuadernacions
d'En Francesc Ferrer,
Sta. Eulària, 25.—Llibreria Ernest
Frau, Brosca.—Llibreria
d'Alomar y Fontdevila Brosca.

Parla En Revenjoli. Escoltan i oïren

Klenya

N'hauren de donar com a un ase de guixer an es paperots *El Ideal* s'injusticia. Obrer Balear, s'Animalot prudent, es més carronya de tots, i a tots ets altres anticlericals que més ehun hajen mester. Ja es una bona passada qu'aqueys grans marxandos fassen tan poca bonda i deguen sa feria tan forta de donar gust an En Barrufet, com si ab ell haguessen de fer l'Havana, allà ont tot lo més aplegaran rusca na aquest mon i a l'altre es foc etern, que les farà fer cançons sensa ganes de glosar, axò si no's convertexen d'hora. ¡Deu ho fassa que s'hi convertesquen! ¡Amén!

I

I ¿axó demanau?

¡O escriguedoretos de *El Ideal*! ¿com sou tau panel·los, que embrutau dissapte passat dues columnes i busques des vostro paperot per aclarir com es que sa gent de bè mira ab mals uys sa República de Portugal, i sa Prens d'Europa n'escampa tan males noves? Es qu'aquella República no ha feta petjada bona, no s'es aturar de cometre atentats i crims de lesa-humanitat contra l'Esglesia, contra ses Ordes Relligioses, contra s monàrquics, desmoralisant s'exèrcit, destrempant es poble, desgavellant sa nació, deshonratla, posantla ben ran ben ran des principi. Per veure lo qu'es sa Republica de Portugal i sa poquíssima canfiansa que inspira a ses Nacions, basta dir que en sos deu mesos que conta d'existència encara no hu pogut conseguir que cap nació la regonega. An axó, com se suposa, no hu diuen gayre es paperots republicans espanyols; no les convé que s'biduins i bobians que los segueixen, e-hu sapien. De manera que, si s'opinio publica del mon no es favorable an es republicans portuguesos, es perque no fan petjada dreita; es, que no son cosa bona, es que son una trequelada de bandejats i assassins.

II

¡No n'hi faltava altra!

Ell ara aquell senyor Champsaur, catedràtic des nostro Justitut de 2.ª Ensenyansa, que tantes de vegades l'hem hagut de treure a rol·lo pe'ses grans doyades que etzibava, demunt *El Ideal* tractant a cosses sa veritat religiosa, social i filosòfica,—s'es alsat poeta mitx desfressat ab so pseudònim de *Champs d'Aur*; i dissapte passat entaferra unes gloses an ets indefensos lectors, de *El Ideal* bax des titol de *Canciones del pueblo*, de lo més fadenc i prosaye que vos poguen

imaginar. Qualsevol cosa posam de messions an En Champs d'Aur que no hi ha cap «poble», ni's metexos socialistes, que les hi admeta ni en vulga mudes. Per mostra basta un botò: a sa primera estrofa e-hi ha un vers a follat, es a dir, que li es sortit un bonyarro en forma de silaba sobrant, que Deu se'n apiat. Vetassi 's *cos des delictes*: «Si se convenciera el pueblo | de su fuerza y poderio | no se verian en la tierra | i magnates ni mendigos». De manera qu'es tan esguerrada sa versificació com es pansament de sa glosa. No se verian en lo tierra, Sr. Champs d'Aur, son nou silabes, per demati que vos axiqueu; i només havien d'esser vuyt, perque de vuyt son ets altres versos de s'estrofa. ¿Pero qui vos afica a fedor de versos? ¡Qui es sabater, que fassa sabates, homo! ¿Com nò hu veys que Deu no vos hi crida per poeta? Si vos hi crida En Barrufet, es per posarvos en ridicul.—¿Vol dir «si s poble se convencés de sa seua forsa i poder, no's veurien dalt la terra magnats (grans senyors) ni captadors»? I ¿com e-hu sabeu an axó? ¿D'on vos ho treys? Idò vos que sabeu tant i que vos sembla que vos consagrau a instruir es poble, ¿com no 'l «convenceu de sa sua forsa i poder», i no llevau des nüg «es magnats i es captadors»? Però ¿qui vos ha enganat, germanet? ¿Ay llevar es grans senyors i captadors del mon? ¡No somieu de despert, homo! El Bon Jesús va dir que sempre hi hauria pobres an-e qui fer al·moyna, i ¿qui sou vos, Sr. Champsaur, per fer mentider el Bon Jesús? No bastau vos ni tots es qui pregunten per vos ab tota sa socialisteria i sa carronyeria del mon! ¡Ja hi anau ben enrrera de colcador! ¡Ja ha val ab aquest catedràtic qu'ara s'es alsat poeta! ¡Hem de creure que servex més per ensenyar sa seua assignatura an es seus dexebles que per fer gloses! Lo qu'es per fer gloses no val un dobler de mac!

III

Sa veu d'un renegat

Es paperot *El Ideal* posa dissapte passat un enfilay d'insults i d'infamies contra sa relligió catòlica i tots es qui la professen i sobre tot contra s clero. I ¿sabeu qui es que vomita tal verinada i llutzeria? Idò un tal Ferrandiz, un capellà descapellanat de Madrit, que per bon... al·lot l'hagueren d'escomunicar després de llevarli totes ses Llecencies, fa anys. Es per l'estil d'aquell altre aliardo d'En Pey Ordex, aplegat *civilment* ab una pertefè com ell. Aquell poca-cosa té sa... *frescura* de dir que's Cristianisme va «destrossar s'Imperi Romà», que va tenir sa culpa de s'invasió des bárbaros i de que s'alsàs Mahoma a fundar sa seua falsa relligió;

i que «des cristianisme venen es sistema feudal, es duel (desafiy), es pobres possessió i hereuatje d'un homo i sa seua familia, es turment judiciari, ses guerres per motiu de relligió i ses persecucions sanguinoses de s'idea». Segons aquex renegat, a «la Esglesia Catòlica deu Espanya s'invasió des moros i que fossen dins Espanya set centuries»; i que's qui l'any 1870 causá sa guerra de France ab Alemania, va esser el Papa, si senyor, Pio IX; i que's Catolicisme va esser igualment que mos dugué sa guerra d'Àfrica l'any 1859 i 1860, i sa guerra ab sos Estats Units l'any 1898.—¿Es possible ab tan poques paraules dir més mentides i més infamies? ¿Qui no sap que's emperadors cristians Constantí i Teodosi allargaren sa vida de s'Imperi Romà més d'un sigle? Sols s'odi i sa rabia d'un capellà descapellanat pot arribar a s'estrem de negar que's Cristianisme, lluny d'ocasionar s'esfondrament de s'Imperi d'August, l'apedassá, i li feu fer una gran revivaya. Si no l'alliberá de la mort, fone perque, donada la seua metexa constitució, no era viable.—Es un'altra solemne mentida que's «Cristianisme tengués sa culpa de s'invasió des bárbaros». ¿Quina prova en dona s capellà renegat? No'n dona cap de prova, ni n'hi ha, sinó tot lo contrari. Lo que va fer es Cristianisme, fone alliberar Europa de s'invasió des bárbaros. ¿Com? Convertintlos, civilisantlos, despuyantlos a poc-poc de sa barbarie, fentne ses nacions modernes, que tant malament le hi han agrait an es Cristianisme, an-e qui deuen tot quant son.—També es fone resta sa barbaridat d'anar a dir que's Cristianisme té la culpa de que s'alsàs Mahoma a fundar sa seua falsa relligió. ¿Com ni per quines cinc centes va tenir tal culpa es Cristianisme? Es completament fals que hi tengués art ni part.—Es completament fals que des Cristianisme vengués es feudalisme, es duel ni s'absolutisme, es turment judiciari, ses guerres de relligió ni sa persecució de ses idees. Es feudalisme resultá des desgavell i esfondrament de s'n Imperi de Carlemany, que's seus successors no saberen sostenir. Dissolt aquell potent arganisme, sa societat se quedá sensa Autoritat, sense politxó; i a-les-hores, es qui guanyá, menjá; i es més fluxes s'arrambaren an es més forts, defentsantse uns ab altres, fentse axí possible la vida. Axí se salvá sa societat. Axò va esser el *feudalisme* de tot d'una, una gran solució *transitoria*, no definitiva. Per lo metex ment es capellà renegat com diu que's feudalisme sortí des Cristianisme: sortí de s'esfondrament de s'Imperi Carolingi i de s'esfors suprem que feu sa societat europea per salvarse d'anar a fons.—¿Que's Cristianisme té la culpa des duel, des desafiy? A gran menti-

der de capellà descapellanat! ¡Si's Cristianisme ha condemnat sempre ab penes gravíssimes es duel, es desafiy! ¿Qui no hu sap que l'Esglesia condemna i ha condemnat tot temps tals actes de barbarie?—¿Que des Cristianisme surten ses guerres de Relligió? Es completament fals que tals guerres surten des Cristianisme: que les mogueren per esveirlo. May es Cristianisme ha admesa sa guerra com un medi per estendre-se ni per esveir es contraris. May es Cristianisme s'es servit de sa guerra contra's seus contraris més que per defensar-s'en, com un medi de defensa de ses vides des qui professen se fe cristiana.—Es completament fals que's Cristianisme introduís an el mon es *turment judiciari*! ¿Com té cara de mentir d'aquexa manera aquex capellà descapellanat, allà ont tothom sap que's cristians primitius foren víctimes en gran part de tal turment, usat dins tots es tribunals d'aquell temps i que s'Imperi Romà aplicá an es cristians, martirisantlos?—Es completament fals que's Cristianisme introduís sa persecució de ses idees. No l'introduí, sino que'n va esser víctima. ¿Que foren ses persecucions d'ets Emperadors Romans i d'ets altres reys d'aquell temps contra's cristians més que persecucions sanguinaries de ses idees cristianes? May l'Esglesia he autorizada sa persecució sanguinaria ni no-sanguinaria des no-cristians. An ets heretjes i apóstates, les ha castigats com-e mals fiys, com e súbdits desobedients, pero sense imposarlos may pena de mort. Fone s'Autoritat Civil que decretá tal pena contra ets heretjes com-e desbaratadors de pobles i inimics de sa pau i de s'orde, qu'es sa vida de ses nacions.—¡I té cara també aquest renegat de capellà d'anar a tirar sa gran barbaridat de que l'Esglesia Catòlica va esser causa de que's moros s'apoderassen d'Espanya la primeria des sigle VIII i hi dominassen set centuries! Es moros pogueren venir a Espanya i apoderarse'n pe' se fone restá divisió que hi havia entre's visigots i ets antics hispano-romans i entre's visigots metey; perque uns i altres no eren bons cristians ni bons patriotes, i uns admeteren per auxiliars es moros d'Àfrica, que vengueren com amics i defensors d'un partit, des fiys de Witiza; i tots es de aquest partit les obriren ser portes, i pogueren entrar casi per tot; i llavò, com e-hi foren dedins, enviaren a passetjar es fiys de Witiza, i se quedaren amos i senyors. ¿Que hi tengué que veure en tot axò l'Esglesia Catòlica? Absolutament res. I ¿qui no sap que, si 'ts espanyols tenguieren alè per batallar set cents anys contra's moros, va esser que les doná tal alè sa Relligió Catòlica? ¿Qui no

sap que, si ses divisions i miseries des reys cristians d'Espanya no haguessen aturada sovint s'empenta que sa fe catòlica los dava contra's mahometans, ab manco de quatre centurries moros haurien hagut de botir d'Espanya. I aquex poca-cosa de capellà descapellanat suposa que sa fe catòlica aturava ets espanyols de treure's moros! ¡Ah gran mentider!— I ¿que'n direm de s'altra mentidassa de que l'Esglesia Catòlica siga causa tombé de s'absolutisme? S'absolutisme i sa tirania venen des peccat, de sa corrupció, de sa dolentia d'ets homos. Reys absoluts i dèspotes comandaven el mon feya molts de sigles con vengué's Cristianisme. Es Cristianisme lo que va fer, fone fer impossibles es dèspotes, es tirans, ensenyant que tots ets homos son germans, fiys d'un metex Pare, qu'es Deu, redimits tots ab sa sanc de Deu, ensenyant que tot poder Poder vé de Deu, i que's qui comanden, haurán de donar conte an es seu dia a Deu de tot quant haurán fet. Sí, es Catolicisme ab sa seua atmósfera de veritat, llibertat i caritat va fer impossibles existència des tirans, que com convengué'l Bon Jesús an el mon, feya tants i tants de sigles que tot e-hu oprimien i tiranissaven. Per lo metex, se necessita tenirne poca d'alatxa per anar a dir que's Catolicisme mos duqué s'absolutisme. Es una mentidassa de ses grosses que's puguen dir!— I ¿que'n direm de ses altres barbaritats de que l'Esglesia fos causa de sa guerra d'Àfrica de 1859 i 1860, i de sa guerra de France ab Alemanya l'any 1870 i de sa d'Espanya ab sos Estats Units l'any 1898? Vaja! se veu qu'aquex renegat li amolla a la descosida tractantse de tirar calumnies i infamies contra l'Esglesia, contra'l Papa, contra sa fe Catòlica! ¡Es ben propi axò d'un capellà descapellanat. Com també es ben propi d'un paperot republicà com *El Ideal* anar a recullir aquex enfilay d'infamies i calumnies per escupirles contra's catòlics. ¡Deu li perdón es cástic de que s'es fet merexedor ab tot axo ¡Amèn!

IV

¡Ja n'hi ha de fam!

Es paperot republicà de Ciutat du un articletxo de s'altre paperot de Madrid *España Nueva*, ple de trons i llamps contra En Maura i En Lacierva, jurant i perjurant que no tornarán pujar an es Poder, que tota Espanya los rebutja, que negú nat del mon los pot veure ni pintats, que si tornaven entrar, tota Espanya s'alzaria; i allà les diu que foren, com governaven, uns inmorals, uns criminals, un sanguinaris.

Sa desgracia des republicans i des socialistes es que Espanya les conex a ells i conex En Maura i En Lacierva. An aqueys les conex per homos ñonrats, sensors, inflexibles an es cumpliment de lo qu'ells creuen son dever, per homos de lley fins a s'exageració, si importa. I an es republicans i an es socialistes també les conex Espanya, i no per cosa bona: per axò es que no'ls otorga sa seua confiansa; per axò es que dijunen des Po-

der, i en dijunarán sempre, si no muden completament de procedir. Sa desgracia des republicans i socialistes es que aquexes glopades de veri i de malanansa contra En Maura i En Lacierva casi només les vomiten ells, que dins Espanya, gracies a Deu, son una minoria, molt renouera, axò sí, pero petita, que es molt bona per moure alguer, com es cans nanells, pero que ses forses no li basten per posar ni llevar Govern, i molt manco Formes de Govern. Ja es vey axò de dir es republicans, cada vegada qu'En Maura dexa's Poder, que no tornarà governar; pero tan metex, com arriba s'hora, En Maura torna pujar, com si no hi havia republicans ni socialistes dins Espanya. I ara succeirà lo metex: en esser s'hora, En Maura tornarà pujar, com dos i dos fan quatre; i republicans i socialistes se'n guardarán com de caure de bategarse gota. ¡Per lladrar d'enfora son la nata! ¡Qui no les conex!— De totes maneres, mos agrada ferm que's revolucionaris espanyols seguesquen professant aquex odi africà infernal an En Maura i an En Lacierva. Es una senya infalible de qu'En Maura i En Lacierva les fan nosa, les posen terra a s'escudella de casta granada; es una senya infalible de que segueixen essent dues grans columnes anti-revolucionaries. ¡Teniuho en conte tots voltros espanyols que vos sentiú anti-revolucionaris!

V

No sou més que xarraynes!

S'Obrer *Balcar* mos conta dissapte passat que sap de bona tinta que, just a Alcazarquivir es Govern espanyol ja hi ha enviats 4.500 homos.— Idò ¿qu'estau per besties, voltros socialistes i republicans que, mesos enrera, juráveu i perjeráveu fent gran avalot, que no s'hi atreviria's Govern a embarcar tropa cap an el Marroc; i que, si s'hi atrevia, voltros al capturariu de mala manera? Ja vos ho diguérem llavò que no éreu altra cosa qu'uns xarraynes que només sabeu lladrar d'en-fora; i que's Govern enviaria an el Marroc tota sa forsa necessaria, i que voltros vos quedarieu ab ses amenesses, guardantles per millor avinentesa. Si voltros poguéssu aturar ses coses ab sa llengo ¡ja n'aturariu moltes! ¡A llengo negú vos guanya!

VI

Sa campanya des conjuncionistes contra sa guerra.

Resulta magrissima. S'aplec de Barcelona de 16 de juliol resultá un fracás pe's' escándol que's lerrouxistes e-hi anaren a promoure i s'aplec que's metexos *conjuncionistes* (republicans i socialistes havian fet anteriorment a Madrid, va esser també un fracés pe'sa poca gent que i acudí, un milanar de persones; an es que feren a Valencia, n'hi anaren unes mil cinc centes an es de Bilbao, es derrer, es lerrouxistes e-hi acudiren a moure rebumbori, i resultá un nou escándol. Sens dute es caporals *conjuncionistes* s'esperaven un'altra cosa.

Es qu'Espanya no se'n fia gota des conjuncionistes, i veu ab simpatia

que's nostro exèrcit vaja ocupant noves posicions an el Marroc, i que s'axamplin i s'axamplin ses nostres fronteres devers Africa, i que ho fassem allà es paper de beneyts, com le hi havien fet casi sempre fins l'any 1909. Llavò ab sa llissó que donárem an es riffenys i sa presa del Gurugú i axamplament de sa frontera espanyola fins a Zeluan, iniciárem, gracies an En Maura i an es nostro exèrcit, una nova política africana, qu'En Moret i En Canalejas, que tant l'havien combatuda estant a l'oposició, l'han haguda de seguir estant an es Poder. Es republicans, qui los sent, sempre tenen s'opinió pública a favor d'ells; pero's fets demostren tot lo contrari. S'opinió pública espanyola s'es demostrada ben llampant a favor de s'acció militar d'Espanya an el Marroc. Aqueys aplecs des *conjuncionistes* a Madrid, Barcelona, Valencia i Bilbao massa clar han demostrat que sa campanya contra tal acció militar no té ambient favorable, sino contrari. Sa poca gernació qu'ha acudit an aqueys aplecs massa hu prova.

VII

¡Pobre in-Justicia!

Posa una relació llargarudissima, fadissima, desbuadissima de sa Festa Escolar de dia 23 de juliol. I no fa més que dir llástimes: a estones contra's Bal·le, a estones contra sa Junta Organizada, llavò contra Mestre *Guixó*, que li diu *Guixot*, llavò contra 's Retgidor republicà Fabrer, llavò contra ses Monjes, llavò contra'l Rt. Sr. Vicari Bonet, i sobre tot contra'l Sr. Rector. Se veu que n'está carregadissim es paperot republicà de s'influencia i de sa forsa que té'l Sr. Rector dins es poble, gracies a Deu. ¡Ja n'hi fan de mal d'uyes es *Monte-pio* i sa *Cava Rural* i ses actuacions d'aquexes dues entitats!— De ses Monjes diu que s'están dins «habitacions» que no hi toca s'ayre.— I ¿com e-hu sap es paperot lerrouxista que ses Monjes de Manacor habiten cel·les aont no hi toc s'ayre? ¿Que sap s'aliardo si hi toca s'ayre o si hi dexa de tocar?— Llavò pega uua ponyida a ses monjes que fan costura i an es frares que fan escola; diu que no servexen per ferne, que no servexen per ensenyar nins ni nines es qui no 'n tenen de propis, ¡Quina besties! De manera qu'un Mestre o Mestra que tengue nsa desgracia d'esser xoces, les haurien de llevar s'Escola per dolents! ¡De manera que per un Mestre sa questió no es ensenyar bé, sino tenir fiys! ¡Mirau quines asades va dir s'odi infernal contra frares i monjes! ¡I no veu es paperot lerrouxista que pert es temps. Venturosament, dins Espanya es lerrouxistes son una minoria insignificant; per axò s'inmensa majoria d'espanyols s'estimen més, per ensenyarlos ets infants, es Mestres que no'n tenen de propis, axò es, es frares i ses monjes; per axò ses escolles des frares i de ses monjes son ses més concorregudes. Per axò es lerrouxistes en duen un dimoni a cada cada cabey de frares i monjes. ¿Ay idò? ¡Que gratin, si los pica!

VIII

Barbarie lerrouxista.

Diumenje passat a Barcelona una partida de carlistes anaven a veure un des seus, tancat a sa presó per barayes ab sos lerrouxistes. Se topen ab una partida d'aqueys, i un lerrouxista pega grapada a un periòdic qu' un carlista duya, i ja hi foren a bous. I allà punyades, galtades, garrotades, pedrades i tirs d'arma de foc. Sa Policia hi hagé d'anar a departirlos.— A's metex dia un d'aqueys que passetjen un orguet de maneta tocant p'es carrers, se posá a tocar sa *marxa de D. Carles*, a Barcelona. S'hi acosten dos lerrouxistes a ferlo callar es de s'orguet seguex tocant sa *metexa marxa*, i un d'aquells lerrouxistes se treu un guinavet, i enverga una bona guinavetada an aquell pobre *organer*. De manera que's lerrouxistes troben molt ben fet de que's seus *organers* vagen devant ses societats carlistes a tocarlos sa *Marsellesa*; ara que toquin devant ells sa *marxa de D. Carles* e-hu troben digne d'una guinavetada. ¡Axí son aqueys grans defensors de sa llibertat! La volen tota per ells i gens p'ets altres. ¡Quins farsants! ¡quins fariseus!

IX

Blasfemies, infamies i animalades de s'Animalot pudent.

Son ferestes ses qu'enflocia dissapte passat, posant una vegada més de manifest que's enreyalidat s'*Animalot*, que's fa trons de Deu i de sa Relligió, i de tot. Basta dir qu'umpl casi una plana de blasfemies i d'herejies, dient que sa Confessió, l'Infern, el Purgatori i la Santa Missa no son més qu' invencions, embuys i farses des capellans, i que no hi ha res ver de tot axò. De manera que s'*Animalot pudent* nega que hi haja Infern ni Purgatori; nega que sia Deu que fundá sa Confessió i la Santa Missa.— ¿E-hu sentiú tots voltros beneyts i bobians que vos creyeu que s'*Animalot pudent* no era cap contrari de sa Relligió, sino d'ets abusos que hi veyá? ¿E-hu sentiú? ¡Aquell paperot tan brut que admetiu dins ca-vostra com si fos un paper decent, diu que no hi ha Infern ni purgatori, i que sa Confessió, posada de Deu, i la Santa Missa, posada de Deu, diu s'*Animalot pudent*, que son una invenció des capellans, no cap cosa de Deu, sino una farsa!

I ¿quines proves dona de que la Santa Missa no va esser posada per Deu? Perque diu que hi lletgexen «un Evangeli que va esser escrit molts d' anys després de la Mort del Bon Jesús».— Pero ¡gran *Animalot*! ¿Qui ha dit may que la Santa Missa, just com se celebra ara, ab totes ses parts qu' ara té, la fundás el Bon Jesús la *Nit de la Cena*? El Bon Jesús sa Nit de la Cena fundá lo essencial de la Santa Missa: la Consagració, l'Oblació i la Comunió; i llavo l'Esglesia, assistida per l'Esperit Sant, fent ses vegades del Bon Jesús per orde i disposició del metex, aná establint les oracions i cerimonies sagrades que havien de precedir, acompanyar i seguir aquells tres actes divinals de sa Consagració, Oblació i Comunió de l'Humanidat i Divinitat de Cristo nostre Senyor. De manera que s'Evangeli i s'Epistola que's lletgexen a la Sta. Missa es per disposició de l'usglesia que si lletgexen, es un afig que hi feu l'Esglesia ab sa seua Autoritat divina. ¿Estam, *Animalot pudent*?

I ¿quant ni aont l'Esglesia ha ensenyat lo que vos ¡o gran *Animalot*! li atribuiu, suposaut qu'ensenyá que

per salvar s'ànima, es necessari fer dir bons funerals i moltes misses, i que qualsevol se pot «salvar» «dexant rota sa seua hisenda a l'Esglesia». És una calúnnia descarada anar a atribuir tals atrocitats a l'Esglesia. May l'Esglesia ha ensenyat res d'axo. Lo que ensenya i ha ensenyat sempre es que per salvarse, es necessari morir en gracia de Deu; i que, si un no mor en gracia de Deu, si un mor en pecat mortal, de res li servexen totes quantes misses li diguen, ni tots es bens del mon que dexás a l'Esglesia. Axo es lo qu'ensenya l'Esglesia, i no lo que vos, *Animalot pudent*, li atribuïu, mentint a la descosida!

¿Com tenui jo *Animalot* sa poca alaxa d'anar a dir que «diuen es capellans que's pobres» «no han mester sufragis»; i deys que «es que com no hi ha d'ont cobrar, no van de feyna» es capellans.—¿Ah gran mentider d'*Animalot*! May es capellans, en no esser es capellans descapellanats, han dites tals arrieses. Tant es pobres com es rics han mester es sufragis que es pecats que les queden demanen a éspiar. ¿Com porendir es capellans res de axoqueles atribui; allà ont ells ofereixen la Santa Missa cada dia, segons s'intenció de l'Esglesia, per tots els feels difunts, sien pobres, sien rics? I no sols la Sta. Missa, sino tot es Reso de s'Ofici Diví de cada dia. Es per lo metex una calúnnia desenfreida anar a dir, com deys vos, jo *Animalot pudent*! que's capellans no van d'ofereir sufragis p'es pobres perque «no hi ha d'ont cobrar».

I té sa... *frescura s'Animalot pudent* de dir que no foren capaçes de contestar an aquella partida de preguntes que mos feya dia 15 de juliol sobre la Santa Missa, sa Confessió, Infern i el Purgatori; allà ont les hi contestàrem tan llampant, que no s'atreu a replicar-mos més que ab arrieses i virollades.

I ara mos sur demanant-mos «quina situació tenen l'infern i el purgatori»?—¿I ¿aont treu cap demanar axo? Si tant li interessa a s'*Animalot* sebrehu, que hu vaja a cercar.

Llavo mos demana, es mils d'habitants qu'En Cristófol Colom trobá a America l'any 1492, si «eren fiys d'Adam i Eva»; i, en tal cas, «quant i ab quina forma feren es viatge»?—¿Quines preguntes més potenques! Prou que hu eren descendents d'Adam i Eva! ¿I ab aquestes neus mos sortiu jo *Animalot*! ¿Com se veu que sou un ignorant pervers, pero des més ignorants i des més perversos! ¿I ab aqueixa ignorancia vostra tan barbatxa vos atansau a moure raons sobre aquexes coses que ignorau completament?—¿Si 'ts habitants que trobá En Colom a America eren fiys d'Adam i Eva?—Ido ¿de qui hu havien d'esser? ¿De qualque cussa? ¿Tal volta aquelles rasses americanes no venien a esser ses metexes rasses d'Asia? E-hu proven ses llengos que parlaven, que tenien un gros parentiu ab ses d'Europa, Asia i Africa, entre altres, ab sa llengo des nostre poble vase; e-hu proven ses tradicions conservades entre aquells pobles americans sobre s'historia primitiva de s'homo, sobre'l Diluvi, sobre sa dispersió del genre humá per tota la terra. Aquexes tradicions se trobaven a America tal com les tenien es pobles d'Asia, lo qual prova que sortien des metex tronc. També tenien gran consensansa sa religió, es monuments i costums d'aquells pobles americans ab sa religió, monuments i costums des pobles asiáticos. Sa divisió des temps en determinades tongades d'anys que tenien es pobles americans toltecas, aztecas i altres, era ab poca diferencia sa metexa des xinos, japonesos, kalmuchs, mongols i manchoux. Es noms que donaven aqueys i aquells pobles an es dies des

mesos, son es metexos. Es signes des zodíacs americans, tibetans, mongols i manchoux son es meteys: es tigre, sa llebra, sa serp, sa moneya, es ca, s'aucell. I fins se dona l'cas que alguns signes mejicans que no son dins es zodíac tártar, axo es, una casa, una canya-mel, un coltell i tres petjades de peu, se troben dins un altre poble asiático, els *shastras*.—¿Per ont anaren a America es primitius pobladors, d'ont sortien es pobles que hi trobá En Colom l'any 1492? Per diferents bandes e-hi pogueren anar. Se sap que la California la visitaren i poblaren es xinos.

Mungocapac, es més anomenat des colonisadors d'America i fundador de sa dinastia i religió dels Incas, sortia de Tartaria i del Tibet, com ho indiquen ses claricies cronologiques, es demble de sa religió qu'ells, els Incas, establiren, es monuments que hi alsaren, etc, etc.—A sa banda de noroest (mestral) es pas d'Asia a America havia d'esser ben fácil p'es estret de Behring. Pickering, qu'explorá aquells endrets ab so capitá Wilkes, se trobá que, trescant allo, no poria fixar aont acabava Asia i comensava America, tan afegida estava sa cosa. Un que costetja ses illes Aleutianes cap a Kamtschatka i a la península de Alask, se veu molt ab feynes per porer dir aont es precisament que comensa un continent i acaba s'altre.—Pe'sa banda de nor-est (grec) ja havia de d'esser es traspás un poc més difícil; per la Islandia i Groenlandia. Es Tehutes no fa gayre que estaven estesos en es metex temps per Asia i per America.—Els Ains qu, habiten ses voreres asiáticas i ses illes de tals voreres, tenen es culte de la mar i d'ets estels, just-i-fet ets antics pobles més civilisats d'America. Se sap que en el sigle X ets Escandinaus (nort d'Europa) tenien a *Terranova* i en el *Labrador* (regions de Nort-America) una colonia anomenada Vinland; com se sap també que devers el sigle VIII ets Islandesos ja visitaven regularment ses costes meridionals de Nort-America.—Ea quant a l'America del Sur, e-hi ha ses corrents de l'Oceá Pacific, especie de rius dins la mar; una que del Sur del Japó arriba fins a America, com n'hi ha un altre que de *Terranova* pega fins a ses costes d'Asia; sa corrent de Tessa pugué dur també moltes barques d'Asia cap America.—Per totes aquexes vies pogueren ses nissagues primitives des continent asiático, sa blanca, sa gropa i sa negra, passar a America, i allà les trobàrem ets espanyols quant descubrim aquell nou-mon. I un'altre cosa: cap de ses rasses trobades a America revela una antiguedat d'establiment, comparable ab sa de ses primitives nissagues d'Asia.—¿Que hi diu an axo 's *Animalot pudent*? E-hu veurem.

I es tan potene aqueix *Animalot* que llavó mos demana aont consta que Eva va tenir moltes de fiyes i que nomien? i quina plana de la Biblia parla de res d'axó?—Ara vos ho direm, jo gran tros de beneyt. An es cap. V, verset 4 del Génesi, primer llibre de la Biblia, se diu que Adam «engendrà fiys i fiyes». El llibre de la *Sabiduria* c. X. v 5, diu que Deu va fer Adam pare de tot l'univers i que sols, Adam va esser criat: ets altres sortiren d'ell. St. Pau dins sa Carta an es Romans, cap. V, v. 14, diu que tots ets homos i dones surten d'Adam; i dins es llibre des *Fets d'ets Apóstols*, cap. XVIII, v. 26, diu que Deu va fer que tot es llinatge humá sortís d'un tot sol, d'Adam, per que 's poblás tota la terra. Ara bé, com el Génesi dins es cap IV, vv. 26 i 17 mos presenta Caim i Seth, fiys d'Adam, casats, e-hu havien d'esser ab fiyes d'Adam i Eva.—¿E-hu sap ara s'*Animalot pudent* aont es que la Biblia diu qu'Adam tengué fiyes, i que tots ets homos surten d'Adam?

Vol sobre s'*Animalot pudent* quants de suscriptors tenim an ets *Hostalets*. E-hi ha quatre persones que viuen an ets *Hostalets*, que mos paguen *vuyt* suscripciones, i llavó una bona persona que s'interessa molt p'ets *Hostalets*, mos ne paga altres *vuyt*. I tenim coratge de qu'aumentarán més dins breu temps es suscriptors d'allá.—¿Estam, *Animalot pudent*?

Torna a sucra ets ays s'*Animalot* sobre que sa Diputació de Barcelona presentá denuncia contra un capellá; i per afirmarho, se funda en que hu copiá d'un diari de Barcelona, i que negú se's atrevit a desmentirho. Es mentida que negú hu haja desmentit! ¿Quin es aqueix diari de Barcelona? ¿Un tan mentider i tan calumniador i tan poca cosa com s'*Animalot*? Ja es de raó que será per l'estil de s'*Animalot*!

Seguex s'*Animalot* pernetjant contra la Sagrada Escriptura, que dins es llibre de *Josué*, cap. X, v. 12 i ss. diu que Josué, per virtut de Deu, fé aturar es sol una pertida d'hores per porer acabar de vèncer es contraris des poble de Deu. Axó hu diu Deu metex I mos surt s'*Animalot pudent*, i diu qu'es una barbaridat; dona Deu per mentider. ¿Quina blasfemia més horrenda! Dea que creá i posá en moviment es nostro sistema planetari, ¿qui hu dupta que poria aturar i aturar efectivament es moviment de rotació de sa terra totes aquelles hores, i an es metex temps va fer que totes ses coses de sa superficie de sa terra no's ressentissen d'aquella] returada, i per lo metex no succeires de-nou respecte d'axó, ni 's va conèixer res. ¿Pretén s'*Animalot* que Josué en lloc de dir: «Sol, ature't!»—havia de dir: «Ature't, terra?»—¿Ja hi va errat s'*Animalot*? No diu tal volta qualsevol astrónom convenut des moviment de sa terra: *Es sol surt i es sol se pon*? Axó diuen tots ets astrónoms, sense que sia cap desbarat; ¿per que idó no poria dir Josué: *Sol, ature't*? ¿L'hau-

ria entés sa seua gent, si no hu hagués dit axí? De manera que totes ses fisconades que's permet s'*Animalot* demunt axó, lo que proven es sa seua ignorancia i carronyeria.

I acaba s'*Animalot* escampant infamies contra un capellá d'Almeria, qu'hem de suposar que son columnies, perque tot lo que diu de capellans que li porem apurar, resulta sempre mentida i calúnnia.

X

Van fora corda

Sembla qui hi van es republicaneros i es republicanexos de Sóller ab sa seua escola layca, verdadera sucursal d'infern i esclat de verí i pesta cernuda pe'ses ánimes. Pobres infants que sos pares els hi envien! Axó es enviarlos a s'escorxador, aont les llevarán sa pell de Deu i les embolicarán sa del dimoni! E-hu será ferest es judici de Deu demunt ells! Un s'aborróna de pensarhi! Haver rebuts aqueys pares aquells infants de Deu per encaminar-los an el cel, i ells encaminarlos a l'infern, tragarlos allá ont les han d'ensenyar s'odi a Deu, sa vida des condemnats! Pares de l'engán! Pares desnaturalisats!

Van tan desbaratats es republicaneros i republicanexos de Sóller ab so tragar infantons a sa seua escola layca, que, quant troben qualque pare que en rudes les diu que no vol que's seus infants vagen a tal escola del dimoni, ells li diuen:—¿Bé, ja hu tendrem present es dia de sa Revolució!—Aconsejam an aqueys pares que despreciin tan ridicules com criminals amenases! ¿Quant será aqueix dia de sa Revolució des republicanexos de Sóller? ¿Que la'm clavin an es front sa revolució qu'ells fassen! ¿Quins estrúmbols!

DE TOTES ERBES

Seeció local

Es «Jubileu de la Mare de Deu dels Angels», dimegres passat, fonc molt concorregut, gracias a Deu. Se'n feren moltes de «visites» a ses esglesies per guanyarlo. Deu vulga que poques sien estades de bades, i que n'hajen tretes moltes d'animes del Purgatori. Amen. Ab sa gracia qu'ha feta el Papa, molta de gent de fora-vila se n han pogut aprofitar d'aquex venerable «Jubileu».

Se setmana passada arribá tart a s'imprenta, per amor des Correu, sa relació enviada sobre sa Festa Escolar, i ja no va esser possible posarla. Mos va sebre greu. Allá espressàvem sa nostra gran satisfacció per lo molt que s'era destexida sa Junta Organizada i sobre tot el Sr. Bal le per alegrar i divertir ets al·lots i al·lotes d'escoles i costures, que son de sa gent més de bé que hi ha dins Manacor; de manera qu'es poc tot quant se fassa per aquella gent menuda, que son s'esperansa i sa flor de tota la vila. Aquesta «Festa Escolar» fa desxondir i aguar ets infants. Allo de donar premis i diplomes an es qui han estudiat més i han feta més bonda, es una gran idea. Axí ets al·lots fan es cap viu sa treuen sa son tot l'any, pensant ab sa festa de s'estiu.

Enhorabona sa més coral a tots es qui contribuiren a s'exit de sa «Festa Escolar».

Molts son es vilans manacorins qu'han buydat cap an es «Port» per posar es cuyro en remuy. Ara es s'hora. Ja's sap: cada cosa a son temps, i d'estiu cigales.—Es qui's tiren a la mar, si no son nedadors, que no's fassen gayre endins, ni confiin massa de ses

carabasses, ni hi bovetjin gayre ab la mar, qu'es traydora.

Sa calor, més ben dit, sa basa qu'ha feta aqueys dies, es estada una cosa d'espant. Feya anys que no n'havia feta tanta ni d'un bon tros. Ja comensaria anar bé, an es pareixer, que fés qualque ruxat d'aquells fortets per refrescar una mica s'atmosfera. ¡Deu ho fassa si convé!

S'anellet

(següex)

I heu de creure i pensar i pensar i creure qu'En Juan ja va esser partit de d'allá ab s'anellet i es tres garrotets, ben peus alts, bras sonant i oreya fumant, i dient des-i-ara:

—Ara hu he de veure quina altra ventura, 'm vendrá, perque lo que's diu a mi des que som sortit d'infern, totes me ponen.

Camina caminarás devers mitx dia diu:

—¡Bon re-cap de pullaca! ¡Ell ja sent rates córrer per dins sa meua panxa! Per paga ab sa feta des tres garrotets no he pensat gota ab so berenar. No res, ja mos rescabalarem ara... Sobre, tot, ¿de que li hem de pegar avuyt, Juan?

En Juan e-hi pensa una estona, i s'esclama:

—No res, una caldera de pex i una cuxa de porcella rostida!

I ja's tren s'anellet, i ja li pega fregada.

—¿Que mana, mon amo! diu aquella veueta dins s'anellet.

—¿Que man? diu En Juan. ¡Ja hu pots veure! Que tenc una fam que m'alsa, i afretur de miques.

—¡Idó digues coses! diu s'anellet.

—Vaja idó, diu En Juan, ¡Fé lo que

